

7. Скляр В. И снова панночка летает, и взглядом остановит Вий...Фаворит удачи: ЧМП РИА «GMM – пресс», 2014. Вип. 7 (52). С. 54–55.
8. Худков С. Н. Искусство танца: История. Культура. Ритуал. М.: Эксмо, 2010. 544 с.
9. Ecorcheville J. De Lulli a Rameau 1690-1730 L'esthétique Musicale. Paris: Impressions Artistiques b.-Marcel Forfin & Cie. 1906. 172 p.
10. Grove G. Dictionary of Music and Musicians: in five volumes. New York-London: MACMILLAN & Co., Ltd. Vol. II. 1906. 796 p.
11. Kaznacheeva T. Drama functions of a dance in the West-European opera (from J. Peri to Ch. V. Gluck). Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук. журнал. К.: Міленіум, 2017. № 3. С. 98–102.

References

1. Barna, I. (1972). If Handel had a diary. Budapesht: Korvina [in Russian].
2. Biyo, V. (2016). Interpretation of opera-ballet J.-P. Ramo "Galant Indias" at the present stage. Kyivske muzykoznavstvo: zb. st. NMAU im. P. I. Chaikovskoho; KIM im. R. M. Hliiera, 54, 188–200 [in Ukrainian].
3. Braudo, E. M. (1935). History of music. Muzgiz [in Russian].
4. Bulyicheva, A. V. (2004). Gardens of Armida: Music of the French Baroque theatre. Moscow: Agraf [in Russian].
5. Krasovskaya, V. M. (1979). Western European Ballet Theater: Essays on History: From the Beginning to the Mid-18th Century. Moscow: Iskustvo [in Russian].
6. Malinon, Zh. (1983). Jean Philippe Rameau. (D. Shen, Trans). Leningrad: Muzyka [in Russian].
7. Sklyar, V. (2014). Again Pannochka flies and Viy will stop looking...Favorit udachi: ChMP RIA «GMM – press», 7 (52), 54-55 [in Russian].
8. Hudekov, S. N. (2010). The art of dance: History. Culture. Ritual. Moscow: Eksmo [in Russian].
9. Ecorcheville, J. (1906). De Lulli a Rameau 1690-1730 L'esthétique Musicale. Paris: Impressions Artistiques b.-Marcel Forfin & Cie [in French].
10. Grove, G. (1906). Dictionary of Music and Musicians: in five volumes. Vol. II. New York-London: MACMILLAN & Co., Ltd. [in English].
11. Kaznacheeva, T. (2017). Drama functions of a dance in the West-European opera (from J. Peri to Ch. V. Gluck). Bulletin of the National Academy of Cultural and Arts Leaders, 3, 98-102 [in English].

Стаття надійшла до редакції 30.09.2018 р.

УДК 746.3(=161.2):75.052.036
DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2018.153080>

Каленюк Ольга Миколаївна
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки
ORCID 0000-0001-9618-6433
konlyair@gmail.com

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТРАДИЦІЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ В СУЧАСНОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ ПАННО

Мета роботи – доведення доцільності використання вишивки як традиційного виду українського декоративно-прикладного мистецтва у контексті сучасного професійного панно. Дослідження у даному напрямку дають поштовх до переосмислення мистецької спадщини, популяризують українську народну вишивку, мотивують молоде покоління митців до використання традиційних прийомів і технік у сучасних творчих проектах. **Методологія** дослідження базується на застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання та полягає у застосуванні історико-логічного, аналітичного, порівняльного, описового, систематизаційного методів. Теорії рецепції, семіотичного аналізу. **Наукова новизна.** У статті проведено аналіз трансформації декору панно в Україні ХХ - поч. ХХІ ст. Проаналізовано традиційні і сучасні прийоми формотворення сучасного панно. Виокремлено здобутки професійних українських та зарубіжних художників, викладачів і студентів мистецьких закладів України, творчість яких пов'язана з використанням вишивки в текстильних роботах. Визначено основні тенденції структури сучасного панно. Окреслено техніки традиційної української вишивки, які мають широкі перспективи для використання в художніх творах. **Висновки.** Доведено, що творчість сучасних українських митців декоративно-прикладного мистецтва орієнтована на синтез матеріалів і трансформацію традиційних технік вишивки у площину декоративного панно, а також на пошук різних форм поєднання даної техніки з іншими матеріалами.

Ключові слова: декоративно-прикладне мистецтво; вишивка; синтез; панно; вишивальні техніки.

Каленюк Ольга Николаевна, кандидат педагогических наук, доцент кафедры изобразительного искусства Восточноукраинского национального университета имени Леси Украинки

Інтерпретація традиційної української вишивки в сучасному професійному панно

Цель работы – доведение целесообразности использования вышивки как традиционного вида украинского декоративно-прикладного искусства в контексте современного профессионального панно. Исследования в данном направлении дают толчок к переосмыслению художественного наследия, будут популяризовать укра-

инскую народную вышивку, мотивировать молодое поколение художников к использованию традиционных приемов и техник в современных творческих проектах. **Методология** исследования базируется на применении общенаучных и специальных методов научного познания, использовании историко-логического, аналитического, сравнительного, описательного, систематизирующего методов, теории рецепции, семиотического анализа. **Научная новизна.** В статье проведен анализ трансформации декора панно в Украине XX – нач. XXI в. Проанализированы традиционные и современные приемы формообразования текстильного панно. Выделены достижения профессиональных украинских и зарубежных художников, преподавателей и студентов художественных заведений Украины, творчество которых связано с использованием вышивки в текстильных работах. Определены основные тенденции структуры современного панно. Очерчены техники традиционной украинской вышивки, которые имеют широкие перспективы для использования в художественном произведении. **Выводы.** Доказано, что творчество современных украинских художников декоративно-прикладного искусства ориентировано на синтез материалов и трансформацию традиционных техник вышивки в плоскость декоративного панно, а также на поиск разных форм сочетания данной техники с другими материалами.

Ключевые слова: декоративно-прикладное искусство; вышивка; синтез; панно; вышивальные техники.

Kaleniuk Olga, PhD in Pedagogics, Associate Professor of the Department of Fine Arts, of Lesya Ukrainka Eastern European National University

The interpretation of traditional ukrainian embroidery in modern professional panneau

The purpose of the research. Decorative and applied art as a kind of fine arts goes beyond the structure of its kind as it includes instrumental decorative works that perform high-esthetic or decorative function. The main aim of the article is to prove the expediency of the usage of embroidery as a traditional kind of Ukrainian decorative and applied art in the context of modern professional panneau. The studies in this field lead to the rethinking of the art heritage, popularize Ukrainian national embroidery, motivate the young generation of artists to use traditional methods and techniques in modern art projects. Research **methodology** is based on the application of general and special methods of scientific knowledge, the use of historical-logical, analytical, comparative, descriptive, systematizing methods, the reception theory, semiotics analysis. **Scientific Novelty.** The article includes the analysis of transformation of panneau's decor in Ukraine during 20th - the beginning of the 21st century. The traditional and modern methods of forming of modern panneau are analysed. There were differentiated achievements of professional Ukrainian and foreign artists, teachers and students of Ukraine's art institutions, whose textile works are connected with the usage of embroidery. It was stated, that the main tendencies in the structure of modern panneau are as follows: different compositional and spatial searching, an endeavor to combine volumetric and ornamentally flat forms in one composition; wish to go out and deformate the object's form; innovative searching in usage and transformation of different techniques according to a definite inner idea; an implementation of various decorative and applied forms and the addition of painting origin to them. Decorative techniques of traditional Ukrainian embroidery, that have broad perspectives to be used in modern decorative panneau were described, namely: tambourine suture, "kozlyk", different kinds of loop seams, art and decorative plain seam, steam seam, cross stitches and their variations, lacing, cutting, holing. Besides, intentionally constricted fragments of composition, chaotic stitching, overhanging threads are used in modern panneau. **Conclusions.** It is proved, that the works of modern Ukrainian decorative-applied artists are oriented on the synthesis of materials and the transformation of traditional embroidery techniques in a decorative panneau, and a search for different combinations of this technique with other materials. The analysed experience is a powerful factor of well-being of embroidery in the context of modern art tendencies.

Key words: Decorative-applied art; embroidery; synthesis; panneau; embroidery techniques.

Актуальність теми дослідження. З кінця XX століття ведеться діалог про взаємовідносини між образотворчим, декоративним мистецтвом, ремеслом і дизайном серед науковців та митців. Полістилізм і синтез, характерний для сучасного мистецтва вимагає нового сприйняття і прояву традиційних форм і технік. В цьому контексті декоративно-прикладне мистецтво як вид образотворчого мистецтва виходить за межі структури виду включаючи в себе станкові декоративні твори, які мають ідейно-естетичну або оздоблювальну функцію. Утилітарна, тобто «прикладна» функція у декоративно-прикладному мистецтві займає все меншу частку і декоративні твори, які мають структуру панно, розглядаються на рівні живописних, синтезуючи правила, закони, технічні прийоми.

Не припиняється чітке розмежування традиційного від професійного, в якому традиція часто нівелюється художниками-професіоналами. А з використанням надсучасних технологій є ще більші ризики втрати мистецької спадщини, яка викристалізувала і несе в своїй основі найбільш естетичні та знаково-досконалі мотиви, композиційні схеми, колористичні поєднання.

Оскільки, найбільш дієвою формою впливу мистецтва на пізнання людини є взаємопроникнення різних його видів, то на часі є питання інтерпретації традиційного, зокрема української вишивки в контексті сучасного панно і, як наслідок, збереження та популяризації вишивальних технік.

Дослідження традицій та інновацій українського декоративно-прикладного мистецтва наприкінці XX – поч. XXI століття проводили Р. Захарчук-Чугай [5], А. Антонович [5], Т. Кара-Васильєва [6], З. Чегусова [6], Г. Голубець [2]; в контексті образотворчого мистецтва – Р. Шмагало [16], О. Голубець [3]. Ґрунтовні дослідження історії та видових характеристик, орнаментики української вишивки здійснили мистецтвознавці: Р. Захарчук-Чугай [4], Т. Кара-Васильєва [7], М. Селівачов [14], Л. Цимбала [15], А. Чорноморець [7]; вишивки в контексті художніх тканин – О. Никорак [10]; вишивки в контексті українського костюму, зокрема, в поодиноких дослідженнях вишивка розглядається як елемент сучасного одягу (А. Вирифончик [1], Н. Король [8], та ін.), однак, на сьогоднішньому етапі розвитку україн-

ського декоративного мистецтва ця традиційна техніка активно застосовується художниками в контексті панно.

Мета дослідження. Панно не було об'єктом систематичного вивчення українських науковців, дана проблема розглядалась епізодично в контексті видів декоративно-прикладного мистецтва та фрагментарно, в творчості окремих майстрів. Питання пов'язані з дослідженням панно з використанням вишивки у інших дослідників порушувалися побіжно в публіцистичних матеріалах, і, тому, потребують різнобічного вивчення як для популяризації традицій українського народного мистецтва, так і для вивчення позитивних положень з даного питання у майбутньому. Визначення передових поглядів, ключових сучасних прийомів, синтезуючих матеріалів у трактуванні професійного панно з використанням традиційних технік вишивки є завданням нашої статті.

Виклад основного матеріалу. Звернення до форми панно монументальної чи камерної прослідковується ще з часів модерну як втілення амбіцій художників того часу, які були пов'язані з оздобленням інтер'єру. В основі модерну була закладена тенденція до міжнародної інтеграції, яка і створила умови для дотичних пошуків у галузі панно митців різних європейських шкіл. Неординарні твори художників епохи модерну сприяли взаємодії різних видів мистецтв. У численних варіантах панно даного періоду акумулювалися ідейні, суб'єктивні, декоративні принципи різних майстрів, виражені особливими композиційними і технічними прийомами [17].

Наприкінці XIX – початку XX століття в культурно-мистецькому житті України дедалі виразніше відчувається вплив новітніх тоді мистецьких течій (імпресіонізму, модерну, експресіонізму, кубізму, футуризму та кубо-футуризму, супрематизму), що мали загальне означення як мистецький авангард. На початку XX століття мистецький рух був зумовлений пошуком «великої форми», пов'язаний з поетикою символізму, пошуком декоративного ритму і питаннями стилізації.

Причетність українських художників до мистецьких подій цього часу обумовлена тим, що багато з них здобували освіту в відомих європейських навчальних закладах. До прикладу, Д. Бурлюк, А. Маневич, В. Меллер здобували освіту у Мюнхені, Д. Бурлюк, О. Екстер – в Парижі, О. Кульчицька – у Відні, О. Новаківський – у Кракові. Загалом, у ході здобуття професійної художньої освіти спостерігаються дві основні тенденції: на сході переважають навчальні заклади Москви і Петербурга, а на західних землях – Мюнхена, Парижа, Праги, Відня тощо [3, 30].

Станкова форма, до якої тяжіє декоративно-прикладне мистецтво другої половини XX століття, формує нову структуру панно, яке виходить за межі трактування цього терміну в енциклопедичних словниках і набуває ширшого значення. Це не лише «частина поверхні стіни, стелі, дверей, обмежена рамкою і заповнена живописом, мозаїкою або скульптурним рельєфом» [11, 167], це твори самостійного характеру, які не мають прямого декоративного чи утилітарного призначення, в яких на передній план часто виступають зміст, ідея, образ.

В картині-панно діє зовсім інша, ніж в реалістичному живописі, подвійна структура художньої образності, яка базується на асоціативності та складній символіці зображень [13, 5]. Пошуки в області панно стояли на перехресті розвитку станкового, монументального і декоративного форм живопису [17]. Ця тенденція мала вияв і у таких масових видах народної творчості як вишивка, ткацтво, килимарство. Зазначаючи вплив міської культури особливо на території Східної України, промислові регіони формують перевагу міського смаку з використанням у вишивці та ткацтві яскравих фабричних ниток з аніліновим пофарбуванням замість домотканих, з рослинним пофарбуванням. М'які колористичні гамми змінюють яскраві різкі поєднання. Такі зрушення утворюють нову художню стилістику на противагу традиційному художньо-образному світобаченню.

Дана тенденція мала вияв і у створенні на початку XX століття настінних декоративних тканин, оздоблених вишивкою чи гаптуванням на Східній Галичині. Їх стилістика – це вплив золототкацтва доби бароко XVIII ст., традиційні народні елементи гуцульського мистецтва та впливи стилю модерн [6, 31]. Композиційними особливостями яких є медальйонні мотиви, найчастіше, збільшення центрального мотиву на однотонному тлі; орнамент зі стрічкових смуг як багаторазове повторення композицій поясів Східної Галичини XVIII ст.; цитування фрагментів східних золототканих тканин XVII – XVIII ст. Легка у виконанні стала поширеною вишивка хрестиком, яка певною мірою витісняє традиційні техніки вишивання у різних етнографічних регіонах. Окрему групу складають тканини зі стилістикою «українського модерну», «українського стилю», «галицької сецесії».

Інтонації авангарду доволі скоро, як історичні мірки, почали виявлятися в усіх видах пластичних мистецтв, зокрема і в мистецтві виготовлення одягу та пов'язаному з ним вишивальному мистецтві. Українська народна традиційна вишивка, зазначаючи потужного впливу, поступово позбавляється рутинних елементів, збагачує техніко-технологічний арсенал («гладь», «хрестик», «низь», «вирізування», «мережки») та набуває нових художніх вимірів [1, 3].

В Україні, на культурно-етнографічному підґрунті сформувалась національна школа художньої вишивки завдяки творам індивідуальних майстрів та майстрів державних підприємств.

80-і роки XX століття характеризуються як найбільш продуктивні для народних художніх промислів. У роботах майстринь є спроби вийти за межі традиційної компоновки вишивки, але не втрачаючи утилітарної функції роботи. Слід відзначити творчість вишивальниць О. Василенко з Решетилівки, О. Великодної з Полтави, Г. Герасимович з Косова, М. Федорчак-Ткачової зі Львова, М. Коржук та П.

Березовської з Клембівки, які в 1968 році отримали звання лауреатів Державної премії ім. Тараса Шевченка [7, 130]. У галузі ткацтва спостерігається більший рух у напрямку панно. Зокрема, відомі такі постаті як Г. Верес з Обуховичів, що на Київщині та Г. Василяшук з с. Шешори Івано-Франківської області. Митці свідомо і цілеспрямовано посилюють художню виразність орнаментальних структур, вводячи не традиційні колористичні поєднання. Отримуючи професійну мистецьку освіту, усвідомлюючи тенденції образотворчого мистецтва одночасно з масовою продукцією майстри створювали роботи не лише утилітарного призначення, але й унікальні, високохудожні твори, орієнтовані на виставки, на оздоблення громадських інтер'єрів і засновані на глибокому вивченні народного мистецтва.

У 90-х роках ХХ століття внаслідок проголошення незалежності України активізувалась робота українських митців в контексті європейських мистецьких тенденцій.

Із здобуттям державної незалежності приходить чітке розуміння специфіки і природи народного та професійного мистецтва, законів їхнього розвитку. Професійні художники-майстри, ламаючи стереотипи, демонструють нестандартні композиційні рішення, вносять технічні новації, поєднують матеріали і продукують різнопланові твори, переходячи в станкову чи іншу форму. Проте, народні майстри залишаються вірні традиційним утилітарним формам, технікам та прийомам оздоблення.

Сьогодні спостерігається стрімке відродження української вишивки, але інноваційні винаходи в удосконаленні вишивальних технік і заміна їх машинними, до певної міри, нівелюють її національне наповнення, особливо у роботах масового характеру, спотворюючи традиційні композиційні схеми, колористичні поєднання. З одного боку, така масовість привертає увагу до даної техніки, активно вводить її у сучасний побут, але з іншого боку - формує фальшиве розуміння традиційності, обмежує розуміння технічної різноманітності українських вишивальних технік.

Наукова новизна. На відміну від сучасних творів зарубіжних художників українські митці ще частково використовують народне мистецтво як джерело ідей намагаючись акумулювати у професійному панно традицію і інновацію. Включаючись в інтер'єр приміщення панно набуває рис станкової роботи і рухаючись у напрямку полістилізму формується в окрему структуру зі своїми законами і принципами.

Досліджуючи художні особливості сучасного панно, можна виокремити такі тенденції у його структурі: а) різноманітні композиційно-просторові пошуки, б) прагнення використовувати в синтезі об'ємне чи орнаментально-плоскісне трактування форм в одній композиції; в) бажання вийти за предметні форми або деформувати їх; г) новаторські пошуки в області застосування і перевтілення різних технік в залежності від конкретної внутрішньої усвідомленої ідеї; д) звернення до різних декоративних і прикладних форм і внесення в них живописного начала.

Саме структура станкового декоративного панно дає можливість демонструвати діапазон технічних можливостей української вишивки, особливо у застосуванні вільних (декорувальних) технік, які мають великі виражальні можливості, особливо, при використанні фактурних поєднань, об'ємно-просторового трактування, поєднання вишивки з розписом, з орнаментованими фабричними тканинами, мереживом.

Особливістю української вишивки є багатство її технічних прийомів. Для панно є характерним використання декорувальних вишивальних технік. Домінуючими серед них є: тамбурний шов, козлик, різні види петельних швів, художню та декоративну гладь, стебловий шов, хрестик і його різновиди, змережування, вишивку бісером, вирізування, виколювання. Разом з тим у сучасному панно використовуються свідомо стягнуті фрагменти композиції, хаотичне накладання стібків, звисання ниток, поєднання з технікою розпису по тканині, з клаптиковою технікою шиття, зі стрічками та ін.

Справжньою подією в сучасному вишивальному мистецтві відзначалась виставка «Вишиті панно» у 2012 р. у Києві. Викладачі та студенти кафедри «Художній текстиль і моделювання костюма» спеціалізації «Художня вишивка» Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука представили традиційні та сучасні прийоми трактування вишивки в контексті панно. Творчо працюють в цьому напрямку викладачі й студенти кафедри художнього текстилю Львівської національної академії мистецтв (ЛНАМ), Львівського державного коледжу декоративного та ужиткового мистецтва ім. І. Труша, Косівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ, Вижницького коледжу прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка, створюючи проекти і виготовляючи сакральні тканини почали застосовувати холодний і гарячий батик, а деколи поєднують їх із техніками аплікації шовкових та вовняних тканин і тонкого шпалерного ткання [12, 73]. Створюють станкові панно сюжетної тематики у техніці вишивки та поєднують вишивку з аплікацією тканин різних за фактурою і малюнком майбутні митці, студенти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Вишивку в контексті панно все активніше застосовують сучасні професійні українські художники. Лілія Лупул зі Львова різноманітно поєднує вишивку, гаптування, колаж, батик, ручне фарбування і клаптикове шиття (печворк) у своїх орнаментальних міні творах. Також львів'янка, Дарія Зав'ялова, створює пейзажі в техніці аплікації, використовуючи нашарування тканин та шовкових стрічок. Київська художниця Анастасія Подерв'янська експериментуючи зі складними штучними і натуральними текстильними матеріалами і техніками веде *діалог між сучасним актуальним і традиційним, балансує між утилітарним декоративізмом і кітчем*. Іван Семисюк з Києва декорує вишивку ґудзиками та

бісером, шовковими стрічками, використовуючи в композиції вишитих картин стилізовані зображення тварин, характерних для українського розпису. Художниця з Коломиї Олена Зотова трактує пейзажні мотиви в техніці вишивки, додаючи розпис на тканині та аплікацію. Рівненська майстриня Алевтина Кляповська, експериментуючи з формою панно, вводить об'ємні елементи і оздоблює вишивкою батик, додаючи техніки клеєння з льону, валяння.

Досліджуючи різноманітні варіанти європейського панно потрібно відзначити роботи з використанням вишивки Луїзи Гардінер (Louise Gardiner) – художниця та ілюстратора з Англії створює вишиті панно з квітковими мотивами і оздоблює їх аплікативними елементами та розписом; італійки Беатрис Алемангі (Beatris Alemagna), яка вишитими панно ілюструє дитячі книжки; художника та викладача з Великобританії Кес Холмс (Cas Holmes), яка створює абстрактні текстильні колажі, використовуючи порвані, порізані матеріали, а не готові, створюючи прозорі шари, які поєднують графічне і живописне зображення з тканиною і стібками; Дон'я Ковард (Donja Covard) з Великобританії, об'ємні твори художниці виконані за допомогою антикварних англійських і французьких мережив, тканин і галантерейних виробів, оздоблені ручною вишивкою, та ін.

Аналізуючи роботи європейських професійних художників-майстрів текстилю, варто відзначити, що при створенні станкового панно вони використовують обмежений арсенал технічних прийомів, і вкрай рідко цитують елементи декору традиційного вишивального мистецтва поряд з співвітчизниками, народними майстрами, які стійко дотримуються давніх особливостей вишивального мистецтва, характерних для своєї країни чи регіону. Художники експериментують з формою, часто переходять на машинну художню вишивку, поєднуючи її з іншими видами образотворчого мистецтва (графікою, акварельним живописом та ін.).

Актуальними на сьогоднішній день є використання майстрами інтернет-мереж. Сайти, блоги, групи, форуми, файлові сховища є потужним засобом віртуальної і реальної комунікації митців, інструментом обміну властивостями, техніками та прийомами, майданчиками для презентації, продажу та обговорення робіт [9, 84]. Такі обміни ще в більшій мірі спонукають до синтезу вишивальних технік в контексті станкової композиції і продукують нову течію у вишивальному мистецтві – панно у техніці вишивки.

Висновки. Сьогоднішня мозаїчність професійного панно свідчить про рух та неоднозначність підходу до технічних засобів, вихід за межі камерності, розмивання жанрових структур. Використання традиційних технік вишивки в композиції декоративного панно в поєднанні з вільним трактуванням текстильних матеріалів європейських художників додає нового звучання українському текстилю, спонукає мистецтвознавців і художників-майстрів подивитися під іншим кутом зору на українську вишивку, образотворчі можливості технік, образну семантику орнаментів.

На протипагу народним майстрам професійні митці додають філософського звучання текстильним творам, синтезуючи віртуозні техніки вишивального мистецтва, наближають їх до станкових живописних полотен.

Науковці в дослідженні проблеми панно бачать прояв і розвиток нових граней, які доповнюють теорію декоративно-прикладного мистецтва. Перспективними напрямками досліджуваної теми є: вивчення особливостей творчої манери професійних художників-майстрів вишивки, аналізу композиційного трактування текстильних станкових творів сучасних митців, характеристики спільних та відмінних рис у творчості художників різної місцевості, використання елементів традиційної народної орнаментики у сучасному панно. Розвідки мистецтвознавців стосовно даної теми у майбутньому зумовлять до переосмислення мистецької спадщини народу, популяризації народної вишивки, мотивації до використання художниками традиційних прийомів і технік у сучасних творчих проєктах.

Література

1. Виривончик А. В. Традиційна народна вишивка як складова українського одягу (XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Київ, 2011. 19 с.
2. Голубець Г. В. Професійне декоративно-ужиткове мистецтво в музейних колекціях Львова (1950 – 1990-ті роки). Львів: Колір ПРО, 2015. 240 с.
3. Голубець О. Мистецтво ХХ століття: український шлях : монографія. Львів: Колір ПРО, 2012. 200 с.
4. Захарчук-Чугай Р. В. Народна вишивка Західної України ХІХ – ХХ ст.: (проблеми традицій) : дис. ... на здобуття наук. ступеня д-ра мистецтвознавства: 17.00.06 / НАН України. Львів, 1995. 397 с.
5. Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. Українське народне декоративне мистецтво: навч. посіб. К.: Знання, 2012. 342 с.
6. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ: Либідь, 2005. 280 с.
7. Кара-Васильєва Т., Чорноморець А. Українська вишивка. Київ: Либідь, 2002. 160 с.
8. Король Н. Народні традиції в моделюванні дитячого одягу : історичний досвід українських дизайнерів. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2015. Вип. 26. С.198–209.
9. Маліков В. В. Значення інтернет-технологій для мистецтва вишивки в сучасному Харкові. Вісник НТУ «ХПІ». Сер. Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. Харків, 2014. № 63. С. 79-85.
10. Никорак О. Українська народна тканина ХІХ – ХХ ст.: типологія, локалізація, художні особливості. Львів, 2004. 583 с.

11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: словник-довідник. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. 216 с.
12. Печенюк Т. Г. Сакральні тканини християнського храму: нові аспекти методики фахової школи. Художній текстиль. Львівська школа. Львів, 1998. С. 70–73.
13. Писаренко Н. П. Тенденція перетворення станкової картини у панно в російському живописі кінця XIX – початку XX ст.: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: 17.00.05. Київ, 2002. 20 с.
14. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія): навч. посіб. 3-є вид. К.: Редакція вісника "Ант"; Фенікс, 2013. 416 с.
15. Цимбала Л. Золототкацтво Галичини XVIII – першої третини XX ст. (Історія, типологія, художньо-стильові особливості) : автореф. дис ... на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.06. Львів, 2003. 19 с.
16. Шмагало Р. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст. Львів: Українські технології, 2005. 527 с.
17. Штольдер Н. В. Панно епохи модерн : автореф. дис. ... на соискание уч. степени канд. искусствоведения: 17.00.04. М., 2005. URL: <http://www.dissercat.com/content/panno-epokhi-modern> (дата звернення: 25.04.2018)

References

1. Vyryvonych, A.V. (2011). Traditional folk embroidery as a part of Ukrainian clothes (twentieth century). Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
2. Holubets, H.V. (2015). Professional applied arts in museum collections of Lviv (1950 –1990s). Lviv: Kolir PRO [in Ukrainian].
3. Holubets, O. (2012). Art of the twentieth century: Ukrainian way. Lviv: Kolir PRO [in Ukrainian].
4. Zakharchuk-Chuhai, R.V. (1995). Folk embroidery of Western Ukraine XIXth – XXth centuries : (problems of traditions). Doctor's thesis. NAN Ukrainy. Lviv [in Ukrainian].
5. Zakharchuk-Chuhai, R.V., & Antonovych, Ye.A. (2012). Ukrainian folk decorative art. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
6. Kara-Vasylieva, T.I., & Chehusova Z. (2005). Decorative art of Ukraine XXth century. In search of "large style". Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
7. Kara-Vasylieva, T. & Chornomorets, A. (2002). Ukrainian embroidery. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
8. Korol, N. (2015). The folk traditions in designing of child clothes: historical experience of Ukrainian designers. Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv, 26, 198–209.
9. Malikov, V.V. (2014). The value of Internet technologies for the art of embroidery in modern Kharkov. Visnyk NTU «KhPI», 63, 79–85.
10. Nykorak, O. (2004). Ukrainian folk fabric of XIXth - XXth centuries : typology, localization, artistic features. Interior fabrics. N.p. Lviv Part. 1 [in Ukrainian].
11. Pasichnyi, A.M. (2003). Visual Arts: dictionary-directory. Ternopil: Navch. knyha – Bohdan [in Ukrainian].
12. Pecheniuk, T.H. (1998). Sacral fabrics of christian temple : new aspects of methodology of professional school. T. H. Pecheniuk (Ed.), Artistic textiles. Lviv school. N.p. Lviv, 70-73 [in Ukrainian].
13. Pysarenko, N.P. (2002). Tendency of transformation of machine picture in a panel of Russian art in the end of XIXth and at the beginning of XXth centuries. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
14. Selivachov, M.R. (2013). Ukrainian vocabulary of ornament (iconography, nomination, stylistics, typology). Kyiv, Redaktsiia visnyka «Ant»; Feniks, issue 3 [in Ukrainian].
15. Tymbala, L. (2003). Galychina's gold weaving of XVIIIth and the first third part of XXth centuries (history, typology, artistically-stylish features). Extended abstract of candidate's thesis. Lviv [in Ukrainian].
16. Shmahalo, R. (2005). Art education in Ukraine in the middle of XIXth and XXth centuries. Lviv, Ukrainski tekhnolohii [in Ukrainian].
17. Shtolder, N.V. (2005). Panel of modern era. Extended abstract of candidate's thesis. Moskva, Rossiya. Retrieved from <http://www.dissercat.com/content/panno-epokhi-modern>

Стаття надійшла до редакції 15.08.2018 р.